

હરિશ્ચંદ્ર તારામતી.

નાટકનાં ગાયનો. 130

છપાવી પ્રસિદ્ધ કરનાર,
બુકસેલર સાકરલાલ બુલાખીદાસ.

ડે. રીંગરોડ - અમદાવાદ.

શ્રી આયોદ્ય પ્રીન્ટિંગ પ્રેસમાં "જેઠાલાલ દેવશંકર
દ્વેએ" છાપ્યું. ખાડીયા - અમદાવાદ.

સંવત ૧૯૭૬.

આવૃત્તિ ૨ જી.

સને ૧૯૨૧.

પ્રત ૩૦૦૦.

કીંમત ૦-૨-૦

જાહેર સ્ખરણી

રકારી નિશાળના અનુભવી ગ્રેજ્યુએટ શિક્ષકના હાથથી આવી જતનું કોઈ પણ પુસ્તક લખાયું હોય તો તે ફક્ત આજ છે.

ધી ગાઇડ ટુ ઇંગ્લીશ ટીચર.

પોતાની મેળે ઘેર બેઠાં વગર માસ્તરે થોડા વખતમાં અને થોડી મહેનતમાં રીતસર અંગ્રેજી શિખવું હોય તો ધી ગાઇડ ટુ ઇંગ્લીશ ટીચર જરૂર ખરીદજો. અક્ષર જ્ઞાન તાર, કાગળ અરજીઓ વગેરે લખતાં, વાંચતાં શીખવા માટે આ પુસ્તક ઘણુંજ ઉમદા સાધન છે, આ પુસ્તકની અંદર દરેક વિષયની સમજ, એવી સાદી અને સરળ રીતે આપવામાં આવી છે કે, ગમે તેવા શિષ્યાઉ માણસને પણ સમજતા જરાએ મહેનત પડતી નથી. ખીજાઓની માફક આ પુસ્તકના બુદ્ધા બુદ્ધા ભાગો કર્યા નથી પણ એકજ પુસ્તકની અંદર જરાએ જરા ઉપયોગી બાબતોનો સમાવેશ ઘણીજ બાહોશીથી કરવામાં આવ્યો છે, વધુ તારીફ ન કરતાં એક વાર ચોપડી મંગાવી ખાત્રી કરવા અમો ભલામણ કરીએ છીએ. કી. રૂ. ૧૧ પોષ્ટેજ માફ.

ખીજા કોઈ પણ જાતની ચોપડી જોઈતી હોય તો એક આનાની ટીકીટ ખીડી અમારું મોહોડું સુચીપત્ર મંગાવો.

બુકસેલર સાકરલાલ બુલાખીદાસ.

કે. રોચીરોડ—અમદાવાદ.

ગુજરાત વિદ્યાપીઠ ગ્રંથાલય

[ગુજરાતી કૌપીરાબિટ વિભાગ]

અનુક્રમાંક

૭૫૭

વર્ગીક

પુસ્તકનું નામ

હરિશ્ચંદ્ર

વિષય

૧ - ૨૪

હરીચંદ્ર તારામતીના નાટકનાં ગાયન.

વારાંગનાઓ—મેઘરાયની સ્હાયથી આ સુધી સહુ,

સુધી પર વૃષ્ટી હુમ છનનનનન.

ધડ ધડ ધડ ધડ ધડ ધડ ધડ ધડ ધરાપરા ધનનન(૩)

ગડડડ ગાળે ભડ ભડ અવાળે, (૨) ચમક અહા !

ચમકઆ ! ચમકઅહા ! ચમકે વીજળી શી !! મેઘ

ઈંદ્રદેવ—સકળ સુધી શાંતી અચળ, સુધડ નવીન પ્રેમ,

સરસ રંગ રાગ સંગ શુદ્ધ સુખકંદ—સરસ,

અમ્મક વાસના અવાસ, જ્યાં નજરી સર્વંપાસ,

અકળ પુન્યનો પ્રકાશ, શુદ્ધ સુખકંદ—સકળ.

વશીષ્ઠીમુની—સુંદર સુર્યવંશી હરીશ્ચંદ્ર રાજ,

ધર્મ તત્વમાં સમય વ્યય કરનારો,

શુદ્ધ ટેકમાં સત્ય વચનમાં સરસ એક શીળ વ્રત ધરનારો

પ્રેમ થકી નીજ પ્રજાહીત માંહી આપ, હિત વીચારો

સ્વર્ગ મૃત્યુ કે પાતાળ વિશે કોઈ નથી અન્ય,

સત્યવાદી દાને શુરો ચિત્ત હરનારો.

વીશ્વામીત્રકૃષ્ણ—નથી ટેક ટકી કોની એ ટકાવે શું ?

ટકાવે, ટકાવે, ટકાવે શું ? નથી.

એકટેક છોડવાને નથી હું સમાન કોઈ, કે રીતે સત્યખયાવે નથી

વશીલ નારદ જે મિથ્યા કુલાયે, અરે એતો શું મને હરાવે નથી
 નારદનું શુભ ગીરીધર જગ દુઃખ હરલક્ષ્મી રમણ સ્મરણ છે ખરૂં
 જગત સકળમાંથી પ્રપંચી, દુઃખ જેમાં વિસયું,
 દીસેછે નીરાકાર શ્રી ગાંખેશ નીરંજન દ્વારઅમરસ ભયું

શેહીત—દીશે અપાર વૃક્ષ સાંગ વેલીથી ઘટા;
 મળી પરસ્પર બની શી ઘટ છટા—દીશે
 બિવિધ પ્રકારે વનસ્પતીની બુટાવાળી સાડી
 ધરી ધરીએ શેહીત રંગે પ્રીત બતાવી ઘાડી
 વધેલ ધારી હોય શુદ્ધ કેશની લટા—દીસે
 હર્ષ વધારે વાસ મનોહર જીતળ રહાયે.
 રાયા આસા વૈભવ આ સુખ આગે ગોથાં ખાયે,
 જોઈ અંગના તરંગ સર્વે ઉલટયા—દીસે.

મેપથ્યમાં—જનની સુત વીણુ બની અતી દુઃખીત
 શુભ હૃદયમાં સમય વિતાડે
 પણ સુત ચાલી માતથી આડે દુર નીત્યે કાડે,
 શેહીત—સ્વપ્ન અશુભ થયું દીસે છે જનની ચિંતે,
 ચુપ વ્યાપી ચીંતા વહે વાણી વીપરીત.
 કરમાયેલું જણાયે સુખ કોઈ રીતે,
 અતીશે બની ઉદાશ ઇંદ્રીઓ શ્રમીતે.
 ગભરાટ ? વધાયે કે સ્વપ્ને ભયણી.
 માંડું છું ચુકાવવા તેથી મતાને હું ચીતે.

હસીઓ—જાગે તણ ઉંઘ ભાઈ, જુવો સંધ્યા છવાઈ,
દીનકર અસ્ત દીશાયે પધાર્યા શીતળ રાત્રી દર્શાઈ
મંદ મુગધી-તસીન સમીરે મીઠી લહેર કરી કદી જગમાંહી

તારામતી—અવશ્ય કર્મ રેખ હાની ના ટળે જરા,
પૃથ્વા પ્રયત્ન થાય હૈવ જો ન પાધરા અવશ્ય.

કદાપી તે બને તમારી શું મતે તજે.

ખચીતજે બને ઘટો થજે આંકમાં

ગયા પતી તણ વળી મુપુત્રથી છુટી

થતાંજ ખડક ધાયે હું જાગી ઉઠી જવા, અવશ્ય.

ચોહીત—શો મનમાં ભય ધારે ? વારે વારે,

જમીત ઉચારે, દુઃખદ વિચાર,

ભય ધરી ભારે, સ્વપ્ન સંભારે,

તજ દુઃખ મારે પ્રભુ દુઃખ વારે

કરી ભવ તારે, શંક ન લગારે.

શો મન

સત્ય સમીપ ન દુઃખ કદી આવે,

એ વીચાર ન લગાર કયમ ભાવે.

દ્રઢ વિશ્વાસે પાર ઉતારે.

હરીચંદ્ર—ઓ પ્રીયા ફદન કરે શાને ?

શો મન

ચોક અહણ તુજ ચંદ્ર વદનને ?

લાગી રહું તેમજ મનને,

ઓ પ્રીયા

શું કારણ તુંજ આનંદ નાહો ? કલેશ તાલું વાઢળ છવરાયું

શું દુઃખ છે તે ત્વરીત બતાવો ? દુરકરૂ તુજ મન ચત માત
 તારામતી—ખ્યારા પ્રાણ કહું શું તમને સ્વપ્ન અશુભ થયું
 છે અમને

તેથી તણ છે મેં તો તમને, વાલા મારા હૈયા હાર
 સુજતું નથી કંઈ સ્વામી, તેથી સ્વપ્ન હૃદય નાંખે છે ભેદી
 હાય ! પ્રાણ વિપત આતે શી ! નાંખી જગદાધાર.

રોહિત—બાળક પણ ક્ષત્રી ખરો.

વીર તત્વમાં નીશદીન રમે, રણ ભમે, દુઃખ ખમે ક્યાં હરે,
 કેમ કરી જાયે જીવ કદી જાયે નીજ જનની ધીર ધરીને,
 દુઃખ હરીને

સુખકરીને વાદહરીને ભય હણીને તુચ્છ ગણીને દુઃખ હરીને
 જસ લણીને આણું ઝટ રજા કરો. બાળક૦

જયંત—પાપી બન્યા બહુ વેમે ધરી સુની રૂપી આ રમે
 દુરગુણ અંતરમાં ભર્યાં ભક્તી નહીં મનમાં ગમે.
 તણ સત્ય અપાર અવપેણ કપટના પેટમાં રમે,
 તલભાર દીલમાં નહિ દયા તો બની સૌને દમે.

કાર્તિક સ્વામી૦ જયન્ત.

બકે શું નાદાન !	માં કર શુમાન.
ભલે છે બેભાન !	તું વિમળ ધર અક્ત
નએ સારી રીત !	તારી તો ખચીત,
લે સમજ ચીત !	તું વિમળ ધર અકલ.

શાની મારે પુલ ! કરે છે તું ભુલ.
 શું ફાકે છે પુળ ! તું વીમળ ધર અકલ.
 આવી જા તું આજ ! જશે તારી લાજ.
 આવ યુદ્ધકા ! તું વિમળ ધર અકલ.

કાર્તિક—હુખી થશે તું ટંટો મુજ સાથ કરી કરી,
 જયંત—નથી જતો હું તારાથી લેશ ડરી.
 કાર્તિક—હાણીશ તુજને એક સપાટે.
 જયંત—કાં ડરાવે મુઠ; તું ટંટો મુજ સાથ કરી
 કાર્તિક—સારી તરેહથી દાખવું ફળ તુજ તોર કેરૂં
 જયંત—શાને ડરાવે એટલો શું જોર રાખે છે ઘણેરૂં.
 કાર્તિક—મારૂં તુજને આ ઘડી પશુ દયાથી છોડુ.
 જયંત—ઠીઠા તુજ જેવા બહુ, ફેગટીઆ શીર ફેડુ.
 કાર્તિક—પછી અતી પસ્તાશે નકામો.
 જયંત—થા અહંકારી દુર-તુ ટંટો હું સાથ કરી,
 આકાશધ્વની—જશ સત્ય તણે સહુ સ્થાન વધે,
 હુખ દુર રહે, સુખ પ્રાપ્ત બે, જશ૦
 સ્વ પ્રજનો પ્રેમ પામી સત્ય ત્યાં રહો વીરામી
 ધન્ય ધન્ય આ મહીશ, સદા છે સ્હાય ઇશ.
 સુખ પામી જળ મધે, જજે સ્વર્ગે અવધે. જશ૦
 હરચંદ્ર—કાજ સહુ સફળ થયાં છે મુજ આજ
 દર્શન આપ મહાત્માના થયાથી હવે.

મળ્યો ભવ તરવાનો સાજ--કાજ

મારગ હું ગયો ભુલી, ખરી નજર ખુલી.

ભમી ભટકીને શ્રમથી છેક ગયો હું ડુલી.

ઢીલ થકી હથા લાવી શુદ્ધ મારગ દો બતાવી.

ભેટવાને મારા મન બિછાળા નવાજ,

નાગ કન્યા—(પ્રગટ થઈને)

કંઈ આજ્ઞા કરોને ગુરૂજી, કહો આપ મને કેમ સરજી

સરજ્યાનું કરો સાથેક પુરૂં પરણાવો ત્યાં મરજી,

પરણાવો નહીં તો સહારો, ધ્યાન ધરોને અરજી.

વિશ્વા—સુયંવંશીનું રાજ્ય અયોધ્યા આપુ કન્યાદાન.

બ્રહ્મા—મહાશ્વ કેરું છું હું આનંદે દઈ આપને માન.

નાગ—હવે ખુશી મુજ ચીત થયું સર્વ દુઃખ સમર્પ ગયું.

વારાંચના—વ્યાપી છે બહુ ઠામ વીશે આપ યશવેલ બારે.

ભણે લોક આનંદથી ઉમંગથી પધારે

દેવ પણ નૃત્ય તુમ દરશન કાજે.

ચીત વીધે અતી ઉઠે અભીલાસ ત્યારે

વીર સીરોમણી સતી તણા સાગર

સહુ ગુણ જ્ઞાન ઉચારે,

એક પત્નીવૃત્ત સત્ય ખરો મત

પાર લહે નહીં શેષ લગારે—વ્યાપી

હરીશંદ્ર-જન સહુને નીજ પુત્ર પ્રમાણે સમજે સચ અતુર

ત્યાગ કરે નીજ પુત્ર પ્રમાણે સમજે સચ અતુર

આપે નહીં લક્ષ ખાન પાન રશ રંગ લોગમાં
 જીવ કરે કદી કલેશ ન પ્યારો
 પ્રજાતણું દુઃખ સુણતાં દયા ધરી ઉર
 વારાંગના-તમ સમ નત નહિં ક્યાંઈ જોયા,
 જન હીત તનમન મોહ્યાં;
 નીશદીન સત્ય વીશે મોયાં.
 શુભ ધર્મથી મન મળ ધોયા,
 આચાર વીશે છે પુરાં, જનહીત કરવામાં સુરા.
 અરી સર્વે કર ઘસીને રોચે,
 છે વાણી મધુર પ્રીયકારી, મુનીજન ચીત આનંદકારી
 છે શુદ્ધ રાજ રીત લોયા.

અધીનાથ—અધીનાથ કરો શું કલ્ય આ
 બહુ ભાસે છે અત્યારે-અધીનાથ૦
 આ કામ ન રૂડું છેકજ ભુડું
 નથી રાજ્ય યોગ આ મનુષ્ય જરા-અધીનાથ૦
 હરીશંકર-દીધું દાન મીથ્યાં કરે, નીશ્ચે તે અધમાં કરે,
 ભુખી તેને તે સઘરે, તણુ કેમ ટેક;
 પાંચમે જો ઉગે ભાણુ સાગર કદી તજે આણુ
 છુટે ન માફે પ્રમાણુ એજ નીતી નેક
 રોહીત-શું ચીંતા કર મા મુજ ડરથી આવધતાથી રહે અનુસરની
 તજવીજ વૃત્તી શ્વાસો ભરતી ઉરમાં હામ સદા ધરતી

શીદ રહે છે શોકે ફરતી, શાંત બનીજ પ્રભુ ગુણ સ્મરતી.
 સુત પતી સમીપેર, તું વીચરતી જાણ થવાનું સુખઆનીરથી
 તારામતી—મુગટ હીત આજ મહારાજ જોઈ આપને,

સુખ જઈ દુઃખ વધશે આ તમને,
 આપે તેમ સુતનું શું થાય એજ સોક છે,
 શાંત તાપ દાન દુઃખ કેમ તે સહે અરે,

હરીશ્ચંદ્ર—કહો કેમ દ્રમ ગતી ટાળી ટળે,

પ્રભુ અકળ ગતી ન કળાય કળે.

કદી દુખ સમુદાય અગાધ મળે,

રણવીર સુદ્ધ થકી નવ લેશ ચળે

બ્રહ્મચારી—અરે પરી ન અટકીશ ઘેલી,

ધરી ધ્યાન કહું માન મન લહે સાન સાન માન તુકીકીશઠેલી

ઓર કુર, થઈ જા હુર, ક્ષમા તુંથી ચ્હાઉ, છુટો થઈ જાઉ,

મને છોડી જા, ખસ હુર દોડી જા—અરે૦

નાગકન્યા—લગારે ખ્યારા પ્રાણેશ વિચાર ના કરો

શોક સમુદ્રમાં મન એ બુઝાડે સહુ શોકને પરહરો

લોગવો વઈભવ વિધવિધ અહીના મુજ પ્રેમ પાઈ પ્રતે અનુસારો

સર્વજ્ઞ મુનીએ કીધો, અનુગ્ર, ધર્મ મતે આચારો વિચારો,

પ્રબળનો—નૃપ આપ કંઈક વિચાર કરો,

એવા ધુતારાનો ડર મન કાં ધરો—નૃપ

છાકરાંએ—રોહિત વીના તો નહી ગમશે.

૧ છોકરો-તણને આ રાજ સાથે આવું આજ,
 બધા સાથે-છું-દુ-રે-હે-વુ-એ-ના-થી-
 સવે સાથે-ઉજડ ભાસે સંસાર સુખ ન મળે લગાર,
 સદા તમારૂં હીત કરીશું,
 શાને ગભરાઓ તણ નહીં જાઓ
 ઉ-આ-રો-જી-અ-મો-ને-
 સહુને તણ જાઓ નહીં રહોજી અહીં
 સુણો અરણ સહુ જનની રાખો મરણ,
 સુર રાણી માતા કાંઈ લક્ષમાં ધરો,—નૃપ
 તારામતી-શું ધરવો મહસુખ સંપતનો રાય રંક એક
 પળમાં થાય

હતા પૃથ્વીપતી હરીશ્ચંદ્ર તે આજ ભટકવા જાય.
 પળ હસતાં પળ રડતાં વીતે જે સંસાર વિષે એ અન્યાય
 હરીશ્ચંદ્ર-દુઃખ પ્રાપ્ત થયું અકારણ શી રીતે ટાળ્યું ટળે ?
 કર્મની રેખા છે અલોકીક શી રીતે વાળ્યાં વળે,
 સર્વનું સુખ વખાતાં હું રીઝતો અતીસે મન,
 ભાગ્યમાં લખી આ દશા તો, અન્ય તો ક્યાંથી મળે,
 શહીત કરો ઉદાશી કાં સુખવાશી ધરો ધાર મન શાંત બતાવો.
 સુખ દુખ ગણીને સમાન હરનીશ અધીક હીંમત અંતર લાવે
 અન્ય તબ્યાથી શું ફળ મળશે આશા નહીં રહે ઉરરે.
 એમ વિચારી અન્ન સ્વીકારી, મુજ મન ખુશીથી હરખાતું.

રાણી અને સખીઓ ગરબો ગાવ છે,
 સદાય સુખકર અગમ અગોચર શંકરનું સ્મરણ કરવું.
 પાપ હરણુ ભવ મરણુ જગ શરણુ રટણુ અહોનીશ આદરણું
 કેશર અંદન અક્ષત ગંધે પુજન મન થકી આચરણું
 વિશ્વ વિષ્ણુતા ભવ જણુ ધાતા વેદ વિખ્યાતા
 જગ પીતુ માત અગમ્ય જ્ઞાતા તુંજ શુણુ જ્ઞાતા
 નહોજ ધરાતા, મહા મનાતા સકળ સુણુતા,
 અકળ કળાતા સર્વ સમાતા, સુકલ મનાતા,
 પ્રણુ સચરાચર, ત્રીલોવન લયહર અકળીત ભવ ધર
 જન ભય હરતાં, સુખકારી ખ્યારી.
 મન ગમનારી અગમ અપારી કૃત ત્યારી—સદાય૦

ગરબો ૨ જો.

જહેનો ગાવો શંકર શુણુ પ્રીતેરે ધરો ધ્યાન શુદ્ધ ચીતેરે
 રટણુ સ્મરણુ કરી નીશદીન સેવે, સુખ પામે શુભ રીતેરે,
 ભક્તી થકી ભવાબ્ધી તરાયે ગાન ગીતેરે,

તારામતી—ચઠતી પડતી તણુ ચકરને વાદજ રંજ ગણીયે

હર્ષ શોક ના કરવો તેનો એજ સરળ ઉપાયે

હતી દશા અમારા રૂડો ભોગવીએ આજ હાલત ભુંડી

લાસમતી—સણી છે કૃપાનીધાન પુન્ય આપને સદા

આપ વચનથી અતરે ધીરજ થાય અધીક

પણુ સુતને તણુ સર્વથી રહેવું ચણુ ન ઠીક

રાણી—મનમાં ચીંતા છે ધરી વન ભટકો છો કેમ,
 દેવુ સઘળું હું ભરૂં રાખુ અહીંયાં શ્રેમ,
 આલવ—અન્યતણું ધન ના ગ્રહું શું સમજો છો, મન,
 સત્યવાદી જો હોય તો, આપ જોકલો ધન,
 છુ મુજ પાસથી જો દેવું કર અઠા

હરીશ્ચંદ્ર—ખધી સૃષ્ટિ કેરો શરણુ ચરણે નિત્ય નમું.
 હરો કષ્ટો સોના શરણાગત દુઃખે કયમ ભમુ.
 નમી રસ્તો ખીજો દુઃખ નીવારવા આ નભ સમુ
 સદા ભાતા ધાતા દુઃખ સહુ હરો હોંસથી રમું.

આલવ—અરે જો લુચ્ચા પાળી કપટ પેટમાં ખેલ કરતાં
 કદી તું જેવાને હરીહર રહે હાથ ધરતાં
 પછી જ્ઞાન દાતા કયમ રહી શકે હામ ભરતાં,
 કરી લોક કયાંથી મુખ જગ માંહી વીચરતા,

તારામતી—પ્રીતમ મુજને વેચે પ્રીતે મમતા પ્રેમધરો ન ચીતે
 ત્યાગ કરો મનથી દ્રઢ રીતે ભાગ્ય લખ્યુ તે થાય ખચીતે
 વીખુટા પડવું નહીં છુટેરે, જ્યી ભાગ્ય દેવ અતી ફેરે,
 વહાલા જો વન સમાન દેવ વીપરીતે,

હરીશ્ચંદ્ર—સૌ નગરીના બન તમે શ્રવણુ ધરો આ,
 વેચું પ્રીયા મુજ તણી ધનથી શ્રહો આ
 છે શુદ્ધ નારી સતીએ મુજ પ્રાણુ ખ્યારી,
 સજો થશે તેમને ગૃહ કત્ય કરનારી.

હરીશ્ચંદ્ર—હુખ ખમવું નીશદીન સુખતું નથી કાંઈરે.

સુખ સંકટ સર્વે ગયા જર જમીનતું જોર
સુત નારી વીણુટા પડ્યાં રહ્યો ન સુખ અંકેશ—હુખ
અસહત હુખથી અંતરે જાગ્યો અખળ અતસશુ,
ધારૂ ધીરજ ક્યાં જઈ અધીક મુંઝાઉં ઇશ
ખ્યારી પ્રાણ થકી નહી, સુખ હુખ મા વીશ્રામ,
હવે મળે શું મને, મેળવનારો સ્યામ—હુખ

દોહીત—રે થઈ અમારી આ સ્થિતિ અતી ભુંડી,
હુખ શામટા ઘડ્યા, સુખો ગયા ઉડીરે થઈ
સત્ય ટેક રાખી કલેશમાં ગયા ખુડી.
પુણી ભક્તી રાખી પ્રભુ અંતરે ઉડી.
તે છતાં પ્રભુ ન આંખ તુજ ઉઘડી.—રે થઈ

તારામતી—હૃદય ધડકે શું કામ આ અતી હુખ સુચવે
કરને નયનને કંપે લેશે કડૂ નીસ્યે અચીંતજ સંભવે
કળ ન મનને લાગે લેશે કડૂ ક્યમ હું હવે
સહન કરતાં કષ્ટો આવાં, ચીત ચીતવે.

શહિત—સુખદા પ્રાણનો ક્યાં ગયો અરે,
તણ મને અહીં, એકલો ખરે,
અહું હું હુખ આ શી રીતે ખમું
તુજ વીના સુખે ક્યાં જઈ રમું
સહન ના કરે માત માહરી,

જરૂર તે દશા વધુ આ આ ફરી
 કળ મીત્ર આ શોકરે કરે,
 તણ ગયો અહ, સર્વ આખરે
 તારામતી-સુજતુ નથી આ સમે કંઈ ધાય છે ખાવા ધરા
 ધીર તે શી પેર ધરું, અંગ સૌ ધબકે ખરા.
 સંધ્યા સમે થયો ત્યમરાય સમત્યથી રચ્યું.
 મીત્ર સાથે ખાળ આવ્યો નહી આતે શું થયું.
 અંતર ઉઘાટ અધીરો, જીવ બ્રમણમાં ભમે.
 અતીશે ફરકે અંગ તતક્ષણ, કેમ મનનેરે ગમે.

કાશીના રાજનો કુંવર—

સર્વ રીત શુભ કુળમન સરખાં, આવે ત્યારે મીત્ર બને
 તેજ બને સૌ કામ સુખદાયે, સમજે સાકો આપ મને
 ફરે કહી સંકોચ કદાપી, તનમનધન સુખ તુચ્છ ગમે.
 શુદ્ધ મને પ્રિતી ધરનારો, રાજ પુત્ર બહાલો સુજને;
 શુ તે માટે શોક કરે તે લાયક નવ લાગે તુજને,

મહારાજ—નીજ હાય વીશે બાળક લઇને,

હોસ થકી સુખ ચુંબનને હઇને
 મીઠું મીઠું ગાય હમી દુર જાય.
 બાળ સ્વભાવે હરષીત થઇને,
 પ્રેમ થકી નીજ ઉર વળગાડે,
 જનની આનંદીત બની જઇને

દાસીઓ-લાડકડા બાળકડા પોઠો, આનંદ મારા ખ્યાસબાળ
 હંગી જાઓ અતી ઉમંગે હોસે ધરી મુજ લાલ,
 નીંદ્રાએ સોકાને ઘેરયો, પશુ પક્ષી જળ જંત;
 શાંત થયું છે સર્વે ચરાચર, બન્યું જગત નીશ્ચિંત.
 દીવસે ક્રીધેલા શ્રમ ટાળવી, હવે સુખીયારાદે.

તારામતી-છોડી નહો અવાર કરી રાતી મને,

હવે ક્યાં દેખું તને

ઘરાવતો મને તુ ધીર, નાનકડો છતે;

ગયો વીસારી મુઝી સાથે સુખતે

પતી વીયોગ ન જાણતી મુજ સમીપમાં

આજ તુજ ગયાથી પામુ પુરણ દુખને

તારામતી-નાથરે દેખું છું એ શું ખરૂં

હૃદય બળેછે પુત્રે વીયોગે આતું દેખી શું ઠરૂં નાથરે

નીરખી તમારી સ્થિતી આ વહાલા તન મન ત્યાગ કરૂં ના

તારામતી-તુજ પુત્ર સમ હીસે રૂપ તારૂં,

સકળ સુત ન કરયું કાળે દુખીયારૂં મુજ

કેમ સર્વ તુજ વીયોગ કરશે સમજી કૃત્ય આ ભાણી

અપસરાઓ-જરા તુજ વધજો જગ માંહી એક સત્ય ટેક

તબ્યા સુખના સમાજ સત્ય માટે મુકી લાજ

હઠ્યો નહી કાંઈ તુજ

એક ટેક તારી, પાની નીતે ધરી પાછી

અંબુ રહ્યા છે તુંથી રાચી ઘશે સુખદાઇ તુંજ

સમાપ્ત.

